

ERDÉLYI GAZDA

XLVI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1914. MÁRCIUS 15.

II. SZÁM.

1913 évi kolozsvári gazdasági kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

Uj „ROYAL-DRILL“

sorbahintő műtrágyaszórógépek szabadalm.

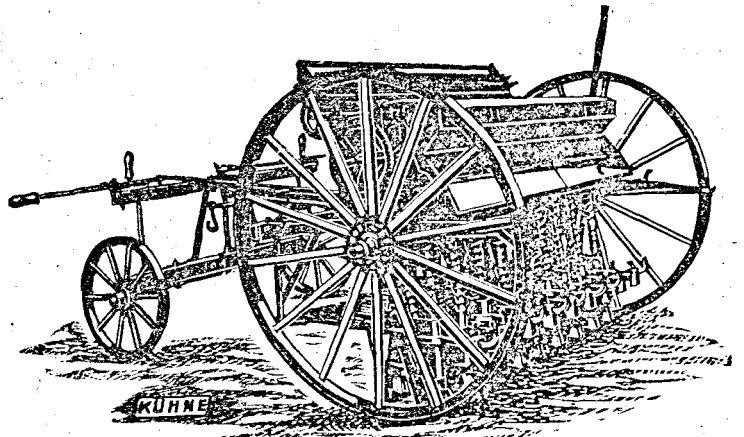
kanalas

„VERA II“

sorvetőgépek,

„Mosoni Drill“ és „Prima Drill“ sorvetőgépek

Láncos műtrágyaszórógépek. Kukoricaültető és salétromszóró taligák elsőrendű kivitelben készülnek

KÜHNE mezőgazdasági gépgyár r.-t.-nál MOSON Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57a. szám.

Tavaszi talajmivelésre: Ekék, boronák, hengerek, mindennemű porhanyító eszközök, Osborne tárcsásboronák, Kéregtörő hengerboronák, Osborne kaszáló- és aratógépek, elsőrendű benzinmótoros cséplőkészletek.

Fiókok: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes gép- és motor szükségleteinek beszerzésekor az E. K. A. R. T.

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától kérjen ajánlatot.

Igazgatóság:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

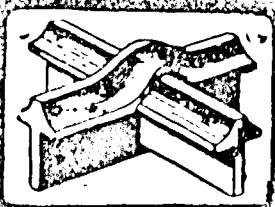
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033

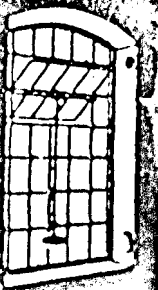

Szab.

„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

az legjobbak és a legolcsóbbak. Egyedült gyártója — ismeretével és költségvetéssel díjtalanul szolgál az aszerkezeti és idomvasablakgyártásban. Telefon 53-22

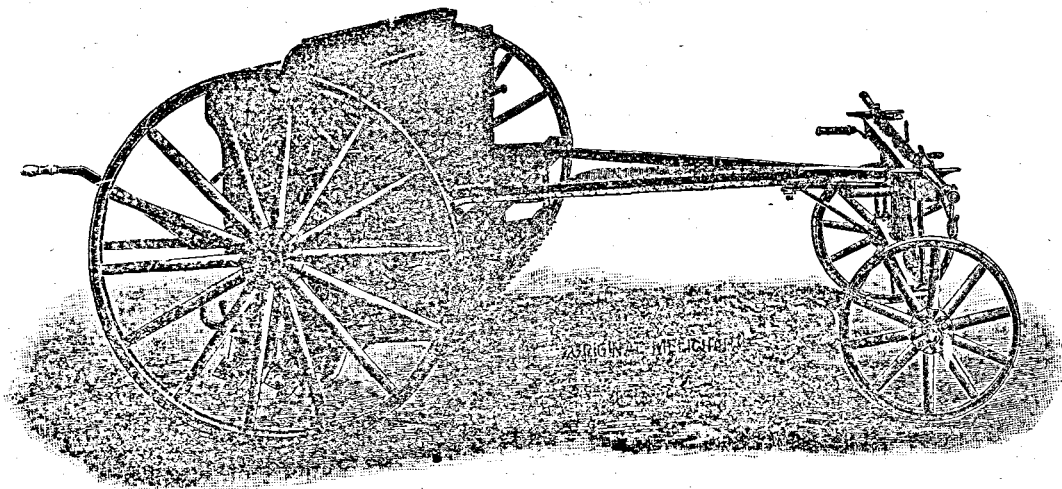
Lepter János Budapest, X., Asztalos Sándor-ut. 16.

Többet termelhet!! az eredeti „MELICHAR“ gyártmányu **IMPERATOR** műtrágyaszóróval egyesített sorbetrágyázó- és sorbavetőgéppel. A terméstöbbet az „IMPERATOR“ vetőgéppel holdanként 200—400 kilogramm; dacára annak, hogy műtrágyában 30—50% megtakarítás érhető el.

Tessék állandó gépkiallításunkat megtekinteni!

Ezer referencia!

Ezer referencia!

Ovakodjunk utánzatoktól!

A „MELICHAR“-féle „IDEAL“ répvetőgépek

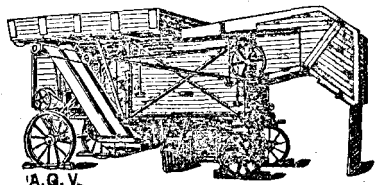
műtrágyaszóróval egyesítve **30%-kal** nagyobb termést eredményeznek — Több ezer darab ily gép van már hazánkban — általános megelégedésre munkában!

Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

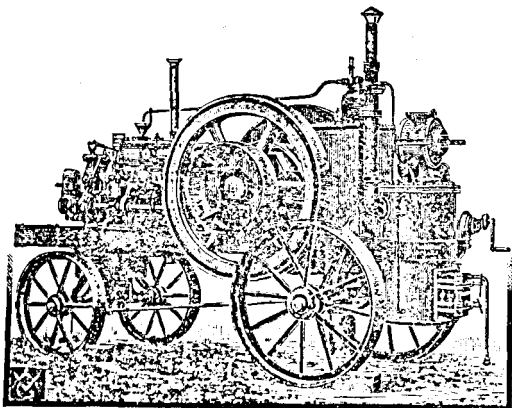
Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**, Budapest, VI., Teréz-körut 26
 Fióktelep: Wien, III., Löwengasse 37.

Az állami gépgyár gyártmányai:

Acélkeretű golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

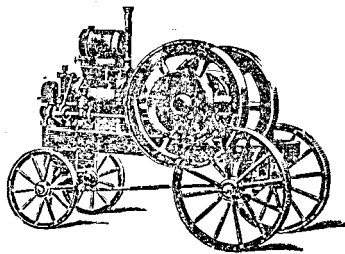
Szivógázlokomobilok

Újdonság! Szabadalom.
 Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés
 Könnyű kezelés!
 Fűszénfogyasztás óránként és lóóránként kb. 480 gramm.
 Pöldgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva!
 könnyű kezelés!
 Nyersolaj fogyasztás óránként és lóóránként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

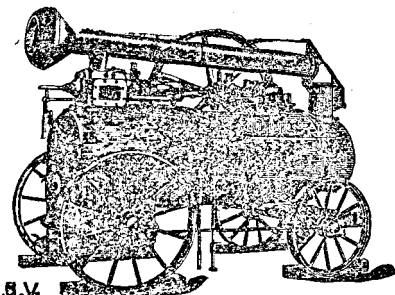
perlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelophűtéssel ellátva.
 Megbízható üzem! Egyenletes járás!
 Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szóróval kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.

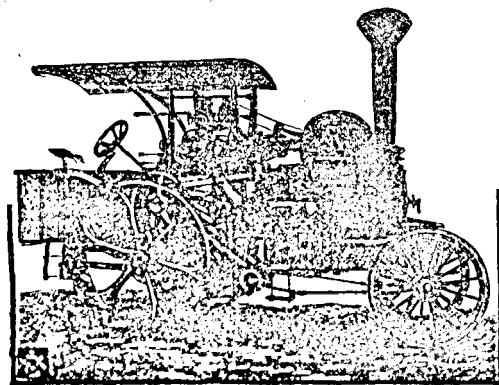
Resicai tükörcélekék, Tárçasboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkönyomásra szerkesztve.
 Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

UTIMOZDONYOK

14 légkönyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.
 Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervonításra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32. Plóktelepek: Nagyvárad, Debrecen, Tomcsavár

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
 A FIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
 1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
 MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
 KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
 A LAP TELEFON SZÁMA: 186.

TARTALOM:

Örökös eredeti cikkek:

- Segítség a kivándorlás ellen. 121
 Adatok az erdélyi földbirtok megoszlásáról. Dr.
 Cséner Lajos. 122
 Takarmányozásról. Br. Kemény József. 123
 Az erdélyi fehér szarvasmarháról. Szász Ferenc. 125

Vegyes közlemények:

- Tuba Lajos. — Az országos kukoricakiállítás. —
 Kivándorlási szakértekezlet. — A Magyar Me-
 zőgazdasági Szesztermelők Országos Egye-
 sülete. — Husz éves találkozás. — A Hohen-
 lohe birtok eladása. 125

Hirdetések.

Segítség a kivándorlás ellen.

A Kivándorlási Tanács által kiküldött bizottság befejezte tanácskozását. E tanácskozások révén a Tanács illetékes férfiak véleményét igyekezett megtudakolni afelől, hogy az ország érdekeinek megfelelő kivándorlási politika szolgálataiba milyen módon volna bevonható a társadalom és mik lehetnének a társadalmi szervezkedés feladatai. A rendkívül érdekes eszmecsere eredményeit a bizottság feldolgozva, javaslat alakjában a Kivándorlási Tanács elé, mely viszont a kormány beleegyezését és támogatását kéri a megindítandó mozgalomhoz. Mailáth József grófot egyébirányu elfoglaltsága távollartván, a tanácskozások utolsó két napján Gaál Jenő főrendiházi tag elnökölt. A belügyi kormány képviselőiben Horváth Emil államtitkár, a Kivándorlási Tanács részéről pedig az elnökön kívül Bernát István és Buday Barna volt jelen. A meghívott tekintélyes férfiak a következő véleményeket nyilvánították:

Antal Géza dr. országgyűlési képviselő felfogása szerint az Amerikában élő magyarok viszonyaiba való beavatkozásra sikerrel biztató lehetőség kínálkozik. A kivándorlási mozgalom helyi ellenőrzésére és irányítására kellene a figyelmet összpontosítani. Az erre irányuló tevékenységnek legfontosabb feltétele az, hogy a kivándorlási politika irányítására hivatottak megbízható és gyors információkhoz jussanak. Erre a feladatra talán a gazdasági tudósítókra kellene felhasználni. Új szervezet nem szükséges. Ha a Kivándorlási Tanács a vármegyei bizottságokkal állandó összeköttetésbe jut, mint véleményező testület sikeresen támogathatja a kormány kivándorlási politikáját.

Buday László miniszteri tanácsosnak is az a véleménye, hogy a Kivándorlási

Tanács a társadalommal a megyei bizottságok útján tarthat fenn állandó összeköttetést. A Tanács és a helyi bizottságok között pedig vándortitkárokkal kell létrehozni a kapcsolatot.

Kovács Alajos miniszteri titkár megállapítása szerint a kivándorlás révén szenvedett veszteségünk nem olyan nagy, mint azt általában feltűntetik. Tíz év alatt összes veszteségünk 647.000 lélek volt, tehát kevesebb, mint a közkezen forgó kimutatások után váránk. Ennek az a magyarázata, hogy sok olyan kivándorló visszatér, kiket nem tartunk számon. — Évente 40—50 ezer a visszavándorló. Figyelembe veendő továbbá, hogy a kivándorlottaknak a magyar anyanyelvük csak mintegy 30 százalékát tették ki. Ez az arányszám a jövőben sem fog romlani, mert a belső vándorlás iránya a magyar nyelvterület felé tart. Ezeket a területeket kell kulturailag minél inkább erősíteni. Felhívja a figyelmet arra a körülményre, hogy Ausztriában 324.000 magyart találtak s ezek közül 156.000 Bécsben lakik. A bécsi magyarok érdekeivel senki sem törődik. Hiszen iskolájuk sincs, noha mi a németeknek Budapesten engedélyeztünk német iskolát.

Hengelmüller László báró ny. nagykövet igen érdekes értesítéseket közölt nagykövetsége ideje alatt szerzett tapasztalataiból, amikor a külügyi kormánynak kimerítő jelentést adott. Ezt a jelentést ajánlja a Kivándorlási Tanács figyelmébe. A kivándorlásra általában háromféle csábítás folyik. A kint élő családtagok, a hajózási társaságok és a kivándorlott intelligencia által. Legnagyobb ellenségünk azonban Amerikában a pánszlávizmus és az erkölcsi züllöttség. Ennek ellensúlyozására a lelkeszi szolgálat ezideig keveset tudott tenni. Gondosabb misszió munkával a kintlévők morális életét jelentékenyen javíthatnák.

Bede László máramaroszigeti református lelkész utal arra, hogy a kivándorlók legnagyobb része olyanokból áll, akik csak testi életet élnek. Remélni lehet ennél fogva, hogy a kultúra terjesztésével a kivándorlás csökkenthető. A mozgalom megfigyelése céljából olyan helyi szervezeteket kellene alakítani, melyeknek a törzse közigazgatási férfiakból állna, de amelyekbe a lelkeszetek is bevonnának egyéb, megbízható elemekkel együtt. A társadalom népjóléti bizottságok útján támogatathatná a kivándorlási politikát.

Sebők Imre dr. a Rákóczi-kollégium igazgatója szerint rendkívül nehéz s bizonyos időn túl reménytelen a védekezés az Egyesült Államok hatalmas asszimiláló

ereje ellen. De abban a tekintetben már eredményesebb munkát fejthetnének ki, hogy az ország morális elemet kapjon vissza. Jótékonyági egyletek szervezésével s a kivándorlási lelkészek megfelelő kiválasztásával kedvezően lehetne befolyásolni az amerikai magyarok erkölcsi életét. Expozitúráinknak támogatniok kellene a kivándorlási lelkészt, aki a Kivándorlási Tanácsnak is becses tájékoztatókkal szolgálhatna.

Bornemissa Gyula báró bukaresti magyar konzul ismét felveti a szezonmunka kérdését. Az volna kívánatos, ha embereink időszaki munkák végzése céljából mennének a külföldre s dolguk végétével visszatérnének. — Ilyen, csupán munkát kereső kivándorlással kellene átalakulnia az Amerikába, de különösen a Romániába irányuló kivándorlásnak, mert ott nagy a munkahiány és a székely sokkal jobb és keresettebb munkás a románnál. Figyelmeztet honossági törvényünknek arra az intézkedésére, mely szerint a magyar honpolgárság automaticus megszűnik. Ezt a törvényt feltétlenül reformálni kell.

Cholnoky Jenő dr. kolozsvári egyetemi tanár: A Romániába irányuló kivándorlást népünk érdekében feltétlenül meg kellene akadályozni. Okvetlenül szükséges olyan szervezetről gondoskodni, mely a tengerentúli kivándorlást célszerűen irányítaná és a visszavándorlást is elősegítené. Két-három év múlva a kivándorló rendszeren epekedik a hazája után, ekkor némi anyagi segítséggel könnyű volna a kivándorlót visszavezetni. Igen fontos feladat volna arról gondoskodnunk, hogy az amerikai magyar kolóniák vezetése erkölcsileg megbízható emberek kezébe kerüljön.

Teleki Pál gróf feltétlenül szükségesnek tartja a kivándorlás elleni védekező mozgalomba a társadalom minél szélesebb körének bevonását. A visszavándorlók közül nem sok hasznunk van, mert azok tapasztalat szerint megint csak azt az életmódot folytatják, amely miatt eredetileg ki kellett vándorolniok. Nagy súlyt vet a kivándorlottak, illetve itthagott családtagjaik jogvédelmére, különösen elhalálozási és örökösödési ügyek esetén.

A felszólaltak ezután az elnök által felvetett részletes kérdésekre ismételve igen becses és érdekes felvilágosításokat adtak, minek során a vitássá lett tetteket beható és alapos tanácskozás tárgyává tették. Gaál Jenő dr. helyettes elnök ismertette még az írásban beadott válaszokat s bejelenti, hogy Kende Géza az amerikai magyar Népszava munkatársát és

A „Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete”

Budapest, V. ker., Aikotmány-utca 29. szám.

Tenyészállatok.

Konyhakerti és virágmagvak.

Szőlészeti anyagok és eszközök.

Abraktakarmányok.

Gép és gépalkatrészek.

Műtrágyák.

Olajok és kenőcsök.

Cséplési szenek, zsákok, ponyvák.

Vetőmagvak.

2003

Legelőnyösebb beszerzési forrása.

Sertések bizományban való hizlalását vállaljuk.

Zerkovitz Emilt a Magyar Hírlap közgazdasági rovatvezetőjét írásbeli véleményadásra kéri fel a bizottság. Ezután összegezve a háromnapos értekezleten elhangzott véleményeket, megállapítja, hogy a Kivándorlási Tanács működő képességének fokozását valamennyien szükségesnek mondották s evégből a nyilatkozók egybehangzó nézete szerint olyan szervezeteket kell létesíteni, melyek a Kivándorlási Tanács és a társadalom között állandó és közvetlen összeköttetést tartanak fenn. A kivándorlás helyi okainak megfigyelése, céltudatos irányítása, a lelkeskedő működése, a jogsegély és a honosági törvény módosítása mind olyan kérdések, melyekkel a bizottság alaposan foglalkozni s reméli, hogy az értekezletnek termékenyítő hatása lesz. A messze vidékről, sőt a külföldről is megjeleneknek, az írásban nyilatkozóknak és a kormány jelenvolt képviselőjének köszönetet mondván, az értekezletet berekeszti.

A kiküldött ötös bizottság a szakértekezleten kialakult javaslatokat beható tanulmány tárgyává téve, még legközelebb oly előterjesztést mutat be a Kivándorlási Tanácsnak, amely alapján az megteheti konkrét javaslatait a kormánynak.

Adatok az erdélyi földbirtok megoszlásáról.

Írta:
Dr. Cséser Lajos.
I.

Az Erdélyi Gazdasági Egyletnek 1913. évi szeptember 7-iki birtokpolitikai értekezletén hozott javaslatok, Tokaji Lászlónak az erdélyi földbirtok megmentéséről írott derék könyve (Eladó ország) nyomán elég nagy visszhang keletkezett a sajtóban s testületi gyűléseken, anélkül és kontra újabb eszmék merültek fel és még siralmasabbá festve az erdélyi magyar földbirtok állapotáról szóló képet.

Viszont a legszabadelvűbb irányzatú tájékoztató szükségességét tartják a földbirtok széleskörű elaprósodását — hogy mindenkinek jusson föld! — de akár mellette, akár ellene szólalnak fel, kivált a parcellázók: mindenkör kiérzik a legtöbbje eszmemenetéből, hogy nem ismerik az erdélyi földbirtokok *statisztikai állapotát*, nem tudják, hogy már is *tulajdonosan elaprósodott az erdélyi földbirtok*, hiszen az 500—1000 holdas és az 1000 holdon felüli birtokkategóriákra az összerületből 0.17 százalék jut — a többi mind a kisbirtokra. Az idevonatkozó hivatalos statisztikai adatokkal az alábbiakban megkísérlem a mai állapotok megrajzolását — s a végén néhány eszmét vetek fel az erdélyi magyar birtok ki-fejlesztését illetőleg.

Megilletődéssel forgatván néhai való Kőváry László »Erdélyország statisztikája« című könyvét (1817), olvashatjuk, hogy 1772-ben Erdélyben 29510 nemesi család létezett (pap, honorátor), polgár-

család 92947 és *birtoktalan jobbágyokból* 181027 család volt.*

A lakosságnak 3/5 része birtoktalan volt, tehát csak 2/5 része bírta a bérces kis haza földjét, mégis szabadelvű felfogásra mutat, hogy a *hűbérrendszer* már régen áttörtetett ez országban akkor, amikor még »Magyarországon« in floribus volt a jobbágyvilág. Tehát már az 1809-iki összeírás szerint 127417 nemesi sesszió mellett a »polgárcsaládok« különböző fajai is régen lehettek földbirtoktulajdonosok — végül is, valakinek készpénz adót is csak kellett fizetni! — történet legyen az rénszi, vagy vonás, vagy kopac forinttal és ha igen szegény polgár volt, hát kiállhatta a rovattal »sustákkal« (hat váltó krajcár), vagy akár a pollurával (egy és fél váltókrajcár) is! A nemes nem fizetett, legfeljebb váltó-cédulával (ma 100 koronás) az örménynek, de a kőrmöci nagy tallér akkor is Bécs felé gurult el...

Kőváry az 1772-iki számlálás alapján »főszámra« 3 csoportba egyszerűsíti a lakosságot így:

Nemes, pap, honorátor volt	200.000 fő
Polgárság a székelyekkel	700.000 fő
Földtelen paraszt	1.400.000 fő

Ha a nemrég mult »jó« idők primitív statisztikai világából visszaébredünk a *mára*, azaz átfutjuk az alábbi statisztikai összeállításokat, azonnal feltűnik, hogy a »hűbérvilág-jobbágyvilág« eltűnésével óriási változáson mehetett át Erdélyország földbirtoka, mert ma a paraszt csak agrárszociálpolitikai fogalom, mert általában csak földbirtokosokat számlál a modern statisztika**

Kimutatás az erdélyrészi földbirtok megoszlásáról 1900-ban.

A magyar korona országainak Mezőgazdasági Statisztikája hiv. kiadványa nyomán

A gazdaságok jellege és nagysága	A gazdaságok száma	Szántóföld	Összesen	Szarvasmarha állomány
	darab	k. hold	k. hold	darab
1 holdan alól, szántóföld nélkül	45.404	—	12.915	20.047
1 holdan alól, szántófölddel	36 581	13 990	19.445	21.170
1—5 kat. holdig	135.669	221.160	378.669	176.691
5—10 kat. holdig	101.356	418.144	734.685	235.403
10—20 kat. holdig	89.579	671 756	1.259.753	295.236
20—50 kat. holdig	46 611	651.305	1.348.398	229.084
50—100 kat. holdig	6.326	176.999	419.099	44.779
100—200 kat. holdig	1 664	91.224	230.083	18.443
200—500 kat. holdig	1.062	118.934	331.870	22.594
500—1000 kat. holdig	403	91.893	289.503	18.547
1000 kat. holdan felül	385	166.058	1.125.305	37.839
Erdély összesen	465 040	2.621.472	6.149.715	113.388

* Polgárcsalád kategóriájában számított: városi polgár, szabad szászok, határszéli katonák, székely primipilu és pixidáriusok. Libertinus, szabad magyar, bányász, sóvágó, szabad német, bolgár, örmény, görög hajósok. *Birtoktalanok*: jobbágycsalád 114602, zsellér 54864, cseléd, zsidó, hontalan, telepített cigány, vándor cigány.

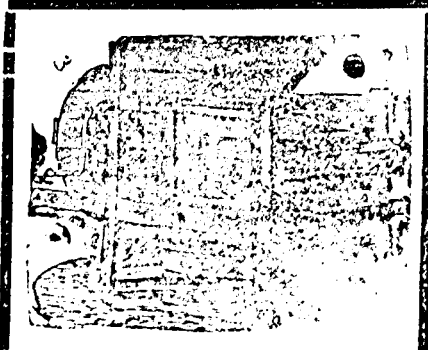
** Magyar Korona Országainak Mezőgazdasági Statisztikája, 1900.

Az I. számú táblázat részletes képet nyújt az erdélyi részek földbirtokeloszlásáról. A 100 és egynehány év előtti »szessziók« is polgár (székely + szász) birtokok számát mily óriási mérvben szármalyalja tul az 1900-ból való gazdaságok száma (465.040). S ma 14 évvel később valószínűbb, hogy már 500.000-re tehető a gazdaságok száma — az utolsó 10 évben mértéktelen és szerencsétlen módon elterjedt kényszer eladások s parcellázások következtében. 1772-ben 900.000 lélek között oszlott meg a földbirtok, ma a lakosságnak 74.18 százaléka foglalkozik földműveléssel — 67.49 % lévén az országos arányszám;* 1000 kat. holdon felüli birtok csak 385 van, tehát 0.08 % (0.16 %), ellenben a 100 kat. holdon aluli birtokok arányszáma 99.24 % s a közbeeső birtokkategóriáknak csak 0.68 % jut. Még jobban részletezve: olvashatjuk az országos statisztikából, hogy egy holdon aluli gazdaságokra 17.63 % (22.68 %); az 1—5 holdasokra 29.17 % (30.01 %); az 5—10 holdasokra 21.80 % (19.20 %); a 10—20 holdasokra 19.26 % (16.14 %); a 20—50 holdasokra 10.02 % (8.59 %); az 50—100 holdasokra 1.36 % (1.51 %); a 100—200 holdasokra 0.36 % (0.43 %); a 200—500 holdasokra 0.23 %; az 500—1000 holdasokra 0.09 % (0.13 %) s végül az 1000 kat. holdon felüliekre 0.08 % (0.16 %). Lehet azonban, hogy ezt a kisbirtokosok javára fejlődő birtok arányszám csoportosítást hitetlenül fogadja a szociálista tudós, hogy hiszen az erdélyrészi gazdaságok (birtokok) százalékos eloszlása — szerinte — kívánatos eredményt mutat ugyan, de *hold számra*

is kielégítő lesz-e a kiscgazdák, a földművelő nép javára: ugy egyszerűen csak utalok az I. táblázatra.

Legtöbb *szántóföldjük* a 10—20 kat. holdig való kisbirtokosoknak van s már itt szögezem le a tényt, hogy ezeknek van a legtöbb szarvasmarhájuk is. Összes birtoka a 20—50 holdasoknak van a leg-

* Az országos átlagokat ezentul (zár)-jelben közlöm

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMÁR“ rostát

sziveskedjék **áriegyzéket** kérni amellyel több oldalu anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselet: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest. V., Váci-körút 32

több, vagyis ha még hozzávesszük az 50—100 holdas birtokokat is, úgy az erdélyi részekből legtöbbet bírnak a kis- és közép-paraszt és városi birtokosok. Ezen birtokkategóriák az erdélyi agrárpolitikai szempontból fontosak, mert a jelzett birtoknagyságok *üzemi* szempontból olyan egységek, hogy ekkora kisgazdaságokból *egy egyszerű család megél*, illetve abban egész éven át is talál foglalkozást.

Illetve az 50 kat. holdon felül fejlődő (nagy) parasztlüzem egészséges magja a *jövendő erdélyi falusi középosztálynak* — kivált ha a birtok oszthatlanságát bizonyos körülmények s törvényes formák között határidőkre biztosítani lehetne.

szódban, Brassóban, Fogarasban, Nagyküküllőben, Szebenben, Udvarhelyen és Csikban a gazdasági terület 70—84 százalékát foglalják el a kisgazdaságok. Természetesen vármegyénként változik az *átlagterület*, melyen egyformán dolgozik és él meg egy-egy család. Pl. Brassó megyében 15 kat. holdon vagyont szerez a szász, Udvarhelyen valahogy megél a székely, de már Fogarason igazán kisigényűnek kell lennie az oláhnak egy 15 holdas birtokon! Pedig ezek a megyék egymás szomszédságában vannak.

Szétszedve a birtokokat művelési kategóriák, illetve *használat* szerint, az erdélyi földbirtok megoszlás arányai a következők:

Birtok neve	Szántó	Kert	Rét	Beültetett szőlő terület	Parlag szőlő	Legelő	Erdő	Nádas	Nem terms.	százalék									
Törpebirtok	57 21	8 06	22 39	1 84	0 21	4 41	2 87	0 04	2 97										
Kisbirtok	50 99	2 82	29 85	0 67	0 08	7 54	6 65	0 04	1 36										
Középbirtok	35 48	1 61	15 50	0 51	0 11	14 31	30 59	0 21	1 68										
Nagybirtok	14 76	0 68	7 20	0 20	0 01	15 09	58 92	0 22	2 12										
Az összes	42 63	2 60	23 22	0 64	0 08	9 65	19 28	0 09	1 80										

Kissé tulteng a törpe birtokok kiterjedése: úgy tűnik fel, hogy a földéhség révén minden erdélyi ember vágyik egy darab földre, pedig ilyen kicsi területen csak jelentéktelen mellékfoglalkozás a földművelés és az 5 kat. holdas kategóriáknál is csak a boltár-rendszerű kerteszkedés révén juthat egy család állandó munkához s állandó évi ellátáshoz. Sajnos, azonban még a nagyobb erdélyi városok mentén sem általánosak ilyen s hasonló (kómló, dohány stb.) intenzív üzemek, így ez a sok törpe és »pánlik« birtok erős jele a tulságos parcellázásnak és hibás földörökösödési rendszernek. A városok környékén még talán megállhatnak azok az apró parcellák kisiparosok, kereskedők kezén, mert hiszen nem a parcellából kell megélniök — mert esetleg kertkultúrát készülnek létesíteni, de a falvakon 5 k. holdnál kisebb birtok tultengése nem célszerű. Az 5—10 holdas birtokosok közül kerül ki a nagyobb birtokosok segítsége. Kolozsvár összes területéből 58.03 százalékot bírnak a kisbirtokosok, Marosvásárhely gazdasági területéből 67.48 százalékot, itt nagybirtok nincs is, Kolozsvárt 10.40 százalék a területük.

A 100 kat. holdas gazdaságok kategóriáján felül már erősen megcsappan a gazdasága száma, sőt ennek arányszámával lépést esőkken a területszám is. A hivatalos statisztika szerint Erdély gazdasági területéből esik a törpe birtokra 6.68 %, a kisbirtokra 61.17 %, a középbirtokra 13.85 % s a nagybirtokra 18.30 %. *Ez 1900-ban volt, azóta a sok parcellázás révén még jobban megfogytak a nagyobb birtokok* s inkább a törpe gazdaságok száma és területe nőtt meg. Besztercezena-

Ha tudjuk, hogy pld. az Alföldön a birtokok szántó területe 80—90 %, úgy az erdélyi szántók kiterjedése nagyon elmaradottnak mondható.

Legnagyobb *szántóföldü* arányszáma tehát a törpe birtoknak van, de megdöbbenően kevés a nagybirtok szántó arányszáma s végig gyengén áll a nagybirtok minden műveltségi ág szempontjából, de viszont Erdély *erdőterületének majdnem 59 százaléka* a nagybirtokon van, ha ugyan van erdő az erdőterületen. A kulturterületek kicsi száma mintegy erővel utalja a nagybirtokost a holdankénti több termelésre.

A *kert* arányszáma legtöbb a törpe birtoknál, legkisebb a nagybirtoknál, de végig jobb az országos átlagnál: ez az erdélyi gyümölcsös kertek dicséretére legyen mondva! Egyébiránt mennél jobban nőtt a birtokkategória, annál kisebb a kert-terület. Legtöbb kert területe (5.34 %) Marosvásárhelynek van.

Rétből, szőlőből, nádasból mindenütt a kisbirtok bír többet, de már fordított lesz az arány a *legelőnél és erdőnél*, ahol a közép és nagybirtok bír többet. Ha tehát a közép és nagybirtoknak 14.31 + 15.09 = a legelő területe, indokolt a bővebb állattartás, hogy az aránylag csekély szántón többet termelhesen, másrészt a 30.59 + 58.92 % erdőterület iparüzemek, sőt bányüzemek felállítására utal. Ezen fejezet bevezetésül csak vigasztalásképpen közlöm még itt az országos statisztika azon adatát, hogy Erdélyben a jogi szemlélyek kezén volt gazdaságok száma 2846 s ezek területe 215563 kat. hold, tehát olyan vagyon, amely egyelőre nem mozgatható meg.

(Folyt. köv.)

Takarmányozásról.

Irta:
Báró Kemény József.

Hízó állatok.

Minden hizlalásra beállított állatot, a tulajdonképpeni hizlalás megkezdése előtt *egy előhizlalásnak* kell alávetnünk, hogy jó állapotba jöjjenek, az izomzat husnedvvel teljen meg. Ezen előkészítés tartama az állat állapotától függ s csak ennek elérése után lehet tulajdonképpeni hizlalásról szó.

A takarmányszükséglet a következő:

	Emészthető tápanyagok						Arány 1.
	Nh. gr.			Nfr. gr.			
	500	100	50	500	100	50	
	kiló élőszulura						
Előkészítés	1200	240	120	6000	1200	600	5
I. időszak	800	160	80	6400	1280	640	8
II. időszak	650	325	163	6500	1300	650	10
Száranyag 11—16 kg.							
Szálatakarmány 7—10 kg.							
<i>Igás ökrök</i>							
Pihenésben	4—500	80—100	40—50	4—5000	800—1000	4—500	10
Gyenge munkában	600	120	60	4800	960	480	8
Közepes munkában	700	140	70	5600	1120	560	8
Nehéz munkában	700	140	70	7000	1400	700	10
Száranyag 12—16 kg.							
Szálatakarmány 7—11 kg.							

A továbbiak megértésére és a takarmányadagok kiszámítására alábbi tabellák szolgálnak, amelyekben meg van adva *grammokban*, hogy *1 kiló vagy több kiló takarmányban mennyi a száranyag (Sz.) és mennyi az emészthető tápanyag (Nh. és Nfr.)*.

Zöldtakarmányok.

Kg.	Sz.			Nh.			Nfr.		
	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
	Takarmány rozs			Fü virágzás előtt			Fü, kiváló legelő		
1	240	11	88	260	11	97	220	22	96
5	1200	55	440	1300	55	485	1100	110	480
10	2400	110	880	2600	110	970	2200	220	960
20	4800	220	1760	5200	220	1940	4400	440	1920
30	7200	330	2640	7800	330	2910	6600	660	2880
40	9600	440	3520	10400	440	3880	8800	880	3840
50	12000	550	4400	13000	550	4850	11000	1100	4800
	Fü, rendes legelő			Fü, öntözhető rétről			Csalamádé		
1	200	16	81	190	11	80	170	4	60
5	1000	80	405	950	55	400	850	20	300
10	2000	160	810	1900	110	800	1700	40	600
20	4000	320	1620	3800	220	1600	3400	80	1200
30	6000	480	2430	5700	330	2400	5100	120	1800
40	8000	640	3240	7600	440	3200	6800	160	2400
50	10000	800	4050	9500	550	4000	8500	200	3000

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLÓZSVARTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyluzent szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtaú és nagyságu szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rollették egyedüli raktára

Herefélék

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
Espace			Biborhere			Lucerna, fiatal			
1	190	18	71	185	10	66	190	26	54
5	950	90	355	925	50	330	950	130	270
10	1900	180	710	1850	100	660	1900	260	540
Lucerna virágzáskor			Vöröshere virágzás előtt			Vöröshere teljes virágzásban			
1	240	18	64	180	15	61	200	11	68
5	1200	90	320	900	75	305	1000	55	340
10	2400	180	644	1800	150	610	2000	110	680
Fehér here									
1	195	18	64						
5	975	90	320						
10	1950	180	640						

Hüvelyesek

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
Borsó, virágzás kezdete			Lencse, virágzásban			Bükköny, virágzásban			
1	150	17	55	185	17	51	180	19	48
5	750	85	275	925	85	255	900	95	240
10	1500	170	550	1865	170	510	1800	190	480

Repce-félék

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
Téli, virágzásban			Fehér mustár			
1	140	14	51	170	12	53
5	700	70	255	850	60	265
10	1400	140	510	1700	120	530

Vegyés

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
Barna széna fűből			Barna széna lucernából			Barna széna heréből			
1	850	52	262	800	62	219	840	52	215
5	4250	260	1310	4000	310	1095	4200	260	1075
10	8500	520	2620	8000	620	2190	8400	520	2150

Savanyított takarmányok

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
Fű			Csalamádé			Lucerna			
1	225	9	105	178	4	71	170	15	53
5	1125	45	525	890	20	355	850	75	265
10	2250	90	1050	1780	40	710	1700	150	530
Vöröshere			Répa levél						
1	205	15	73	210	7	65			
5	1025	75	365	1050	35	325			
10	2050	150	730	2100	70	650			

Széna-félék

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
réti fű gyenge			réti fű közepes			réti fű jó			
1	850	40	247	850	50	280	850	60	294
5	4250	200	1235	4250	250	1400	4250	300	1470
réti fű igen jó			sarju			angol perje			
1	850	75	288	850	60	300	860	30	217
5	4250	375	1440	4250	300	1500	4300	150	1085
olasz perje			Espace			Espace virágzásban			
1	860	48	293	840	78	300	840	73	287
5	4300	240	1465	4200	390	1500	4200	365	1435
biborhere			Lucerna virágzásban			Lucerna virágzás kezdeten			
1	835	60	258	845	84	232	835	64	246
5	4175	300	1290	4225	420	1160	4175	320	1230
vöröshere virágzás előtt			bükköny			fehérhere			
1	840	74	300	838	105	220	835	55	280
5	2400	370	1500	4190	525	1100	4175	275	1400

Szalma

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
zab			köles			kóré			
1	856	11	181	850	12	157	850	10	171
5	4280	55	905	4250	60	785	4250	50	855
tavaszi árpa			ősz árpa			ősz rozs			
1	855	12	197	855	8	107	855	8	131
5	4275	60	985	4275	40	535	4275	40	655
ősz buza közepes			ősz buza jó			borsó			
1	855	8	137	855	11	143	820	39	209
5	4275	40	686	4275	55	715	4100	195	1045
bükköny			here						
1	840	26	164	840	34	143			
5	4200	130	820	4200	170	710			

Polyva

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
zab			köles			árpa			
1	860	12	212	880	14	167	857	9	198
5	4300	60	1060	4400	70	835	4285	40	990
rozs			buza			paszuly			
1	857	9	98	857	10	122	850	40	238
5	4285	40	490	4285	50	610	4250	200	1190
borsó			bükköny						
1	860	38	219	850	37	326			
5	4300	190	1095	4250	185	1630			

Gyök és gumók

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
takarmányrépa			krumpli			tarlórépa			
1	130	2	96	250	6	206	85	2	54
5	650	10	480	1250	30	1030	425	10	270
10	1300	20	960	2500	60	2060	850	20	540
15	1950	30	1440						
30	3900	60	2880						
cukorrépa			tök						
1	185	2	151	110	9	63			
5	925	10	755	550	45	315			
10	1850	20	1510	1100	90	630			
20	3700	40	3020						

Magok

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
árpa			zab			köles			
1/2	428	35	332	433	39	226	430	42	235
1	857	70	664	867	78	533	860	84	470
5	4285	350	3320	4335	390	2665	4300	420	2350
tengeri			tengeri csutkástól			rozs			
1/2	436	37	381	442	28	323	430	47	340
1	873	75	763	885	57	646	860	95	680
5	4365	375	3815	4425	285	3230	4300	475	3400
lóbab			borsó			bükköny			
1/2	428	100	225	428	87	262	433	102	242
1	856	200	450	856	175	525	866	204	485
lenmag									
1/2	438	95	449						
1	877	190	898						

Malom hulladék

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
tak. rozs liszt			rozs korpa			zab korpa			
1/2	217	22	148	219	16	106	222	9	67
1	434	45	297	438	33	212	445	18	135
5	868	90	595	877	67	424	890	36	271

Malom hulladék

Kg.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.	Sz.	Nh.	Nfr.
tengeri korpa			rozs korpa			buza korpa finom			
1/4	220	17	152	218	25	124	219	24	127
1/2	441	35	305	437	50	249	439	48	255
1	882	70	610	875	100	498	879	96	511
buza korpa durva			rozs korpa magas őrlés			buza korpa magas őrlés			
1/4	216	23	118	215	32	118	215	27	104
1/2	432	46	237	430	65	237	430	54	208
1	864	93	475	860	130	474	860	108	417
tengeri csutkás dara									
1/2	450	16	187						
1	900	32	374						
melasse									
1/2	400	10	300						
1	800	20	600						
maláta csira			lenmagpogácsa			repce pogácsa			
1/2	441	67	298	440	115	228	450	110	195
1	882	135	597	880	230	456	900	220	390
napraforgó pogácsa			kókuszmag pogácsa						
1/4	216	68	106	225	38	133			
1/2	452	137	213	450	77	267			
1	905	275	427	800	154	535			

Ezek volnának a nálunk legújabb használatos takarmányok összetétele. Lássuk most hogyan történik a kiszámítás. Tegyük fel, hogy a téli takarmányozást óhajtjuk kiszámítani, mindenek előtt tudnunk kell, hogy mennyi és minő minőségű takarmány áll rendelkezésünkre, s másodsorban mennyi súlyú állatot kell ezen eltartunk. A takarmány súlyát a kazlok méreteiből ki tudjuk számítani. Az állatok súlyát mássan kell meghatározzuk, esetleg a már egyszer említett mérések után.

Tudva a rendelkezésre álló takarmány súlyát, ebből még levonásba hozandó a szalmas takarmányoknál az a mennyiség ami elporlik, elkallódik ez

Mesterséges tak. növények szénájánál 5—15%
Réti szénájánál 10—15%
Sarjunál 15—20%
Répa, krumplinál 8—10%

Tegyük fel, hogy 20 tehenet kell telletnünk összesen 95 mm. súlyban október 20. május 1-ig azaz 200 napig. Főtakarmányul rendelkezésünkre áll

180 mm. közepes réti széna
72 „ jó here széna
180 „ zabszalma
300 „ tak. répa

Ha ezen számokat 200-zal vesszük megkapjuk, hogy napjára mennyi takarmány áll rendelkezésünkre, kiszámítjuk továbbá, hogy a rendelkezésünkre álló takarmányból mennyi esik 500 kg. élősúlyra. Az összes tehének súlya 9500 tehát 19-szer annyi mint az egy-ségnek felvett súly. Számítunk tehát:

1. Széna. Rendelkezésre áll 18.000 kg. ez osztva a napok számával (20) esik egy napra 900 kg. ez osztva 19-el úgy kerekken 47 kg. széna áll rendelkezésünkre 500 kg. élősúlyra.

2. Here széna. Ugyanígy számítva t. i.

Kitüntetések:

Arad Pées
Budapest Pancsova
Belgrád Szófia
Berlin Szeged
Győr Szatmár
Lovrin Szabolcs
Lugos Temesvár
Nagybecskerek Veszprém
Nagyvárad Wien
Pozsony Zenta

Fajbaromfi!

7200: 200 = 36; 36: 19 = 1.89 kg. kereken 1.8 kg.

3. Zabszalma 4.5 kg.

4. Répa.. .. 23 kg.

A további feladat kiszámítani azt, hogy ezen rendelkezésre álló takarmányban megvan-e a szükséges táperő.

(Folyt. köv.)

Az erdélyi fehér szarvasmarháról.

Irtá:

Szász Ferenc.

II.

Azonban ez a körülmény ne szakítson el minket, mert az utak folytonos javulása révén látjuk, hogy terjednek még hazarészünkben is a nehéz nyugati lovak, az sem kerülheti el figyelmünket, hogy úgy a gőz, mint a motorikus szántás, sőt fuvarozás is mindig nagyobb arányokat ölt — s habár mindezen erőknél a magyar ökör még legintenzívebb kultúra mellett is legolcsóbb kiegészítője marad, mégis fog fogyni az iránta való kereslet, mert akkor csak kiegészítő lesz és nem úgy, mint csak kevéssel ezelőtt, nélkülözhetetlen és legolcsóbb ugyszólván egyedüli erőfaktor, melynek fűtőanyaga, takarmányozása, valljuk be az igazat, alig van arányban a rengeteg teljesítménnyel s emellett az a teljesítő képesség sokáig tart s éppen ezért legolcsóbb, de — és itt álljunk meg egy kicsit — mit érnek mind ezen tulajdonságok, ha hiányzik, vagy pedig nagyon megdrágul az, aki hajtja az ökröt.

Mindezen körülményekkel számolnunk kell, számolnunk kötelességünk, de a kétségbeesés helyett éppen ez adjon fegyvert a kezünkbe, kitaratást munkánkba, hogy majdan az utókor ne beszéljen úgy a magyar erdélyi marháról, mint mi beszélünk most az erdélyi lóról, mely igazán csak volt s melyet elsőpórt nem az automobil mélyen tisztelt közönség, hanem az ősi hagyományokhoz nem ragaszkodó, külföldet jórészt csakis a rosszban majmoló magyar gazdálkodás, mely kitaratás helyett rohant az idegen után s ma, midőn már túl vagyunk az első ezredéven, őseink honfoglaló nemes segítő társait csak olyan utódokban tesszük tovább *általánosságban* mert kivételek mindig vannak, melyek csak kissé megerőltető használat után remegő inakkal, görbe lábakkal készülnek utolsó utjukra a konflisok, fiakkerek és emberfelen fuvarosok járművei elé — hogy onnan keserves vezeklés után virslivé változva, boldogítsák a magyart!

Javítsuk tehát tovább a magyar erdélyi marhát a mai megkezdett jó uton, ne álljunk meg azonban a fél uton.

Most pedig engedjék meg mélyen tisztelt uraim, hogy mikor rá akarok mutatni a haladás útjára, segítségül hívjam a vetítő gépet s annak segítségével a vászonra vetített képekhez fűzzem szerény magyarázatomat — megemlítve a *hibás* külemi alkotásokat, rá fogok mutatni a helyesekre, a szépekre s egyben belső tulajdonságokat sejtető, a különböző tehetségekkel összefüggő külemi alakulásokra is.

Az előbb elmondottak volnának mélyen tisztelt uraim azok a *külem* szempontok, melyeknek szemelől tartásával

mindig szebbé tehetjük a magyar marhát. Azonban ez még nem elegendő, csak a külemi szépségek fokozása még nem vezet célhoz — tehát ezek egyoldalú fejlesztésével megelégednünk nem szabad, hanem tovább kell mennünk. Fejlesztésünk kell a *belső jó tulajdonságokat* s valljuk be az igazat, feladatunk megoldásának ez a nehezebb része. Különösen ami a tejtermelést illeti. Szerény véleményem szerint két lehetőségnek u. m. a hustermelésnek és a tejelékenységnek egyoldalú, speciális fejlesztése mai viszonyok között mindannyiunk által tudott okból nagy nehézségekbe ütközne s kívánatos fokra való kitenyésztése olyan áldozatot követelne, mely későre hozná meg kamatait, különösen a tejtermelés terén. Ez a dolog természetében rejlik s csak akkor állanak másképpen a dolgok pl. tejelés terén, ha a híres szamosfalvi Jósika báró féle tenyészet nem szorult volna kevesebb arányúra s ha a magyarok Istene sok Lészai Ferencet adott volna, továbbá, ha azok a legutolsó kolozsvári kiállításon látott évi 2000—3000 liter tejet adó hóstáti magyar tehenek ezerszám volnának. Hogy ez mind csak kívánság, ezen késő keseregni, de mint utolsó fűszálhoz, kapjunk utánna, ne hagyjuk kiveszni ezt a jó tulajdonságát a magyar erdélyi marhának, hanem különben is szép jó tejelő anyáktól származó bikák alkalmazásával s minden jó fajta anyától való üsző felnevelésével, amennyire ez módunkban van, igyekezzünk legalább a közepes mértékig általánosítani annyival is inkább, mert egy jól, illetőleg közepesen tejelő tehennek bizonyára szebb lesz a borja, mint egy olyanak, mely kis, szőrös tőgyéből alig csepegtet valamit.

Ez az egyik — a másik a hustermelés. E téren tovább a husterelő képességnél ne menjünk, mert akkor feltétlenül feladozzuk a már megrögzött ősi jó tulajdonságot, az erőtermelést, mint ezt előbb külemtanilag is megokoltuk. A husterelő képességig azonban menjünk s e téren is áll példa előttünk. E képesség határvonalának ecsetelésére egy kis fejtegetésbe bocsátkozom ismételtelen.

Ugyanis, hogy a husterelő képességet s egyben a súlyt is emeljük, feltétlenül szükséges a bővebb táplálás s ez áll részben a tejelésre is s ha ezen bővebb táplálékot — a külemi szépségeknek s a meglehetősen tejelésnek éppen a borju jobb táplálása szempontjából is — generációkon keresztül adjuk, akkor egyszerre előttünk van a javított magyar marha ideális alakja még pedig a következő okokból:

(Folyt. köv.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Tuba Lajos †. Febr. 18-án hunyt el Kolozsvárt a kolozsvári gazdasági akadémia nyugalmazott tanára Tuba Lajos. Ő volt a régi monostori tanintézetnek legnépszerűbb tanára, a gazdászok »Tuba bácsija«. 28 évig működött ő ezen tanintézetben mint a vegytan és a technológia tanára és 1898-ban vonult nyugalomba. Temetésén a kolozsvári gazdasági akadémia tanári kara teljes számban, a hallgatóság pedig testületileg vett részt s a sírnál dr. Seyfried Károly akad. tanár tar-

tott megható búcsubeszédet. Tuba Lajos a kolozsvári gazdasági akadémián alapítványt is tett szegénysorsu hallgatók olvasóköri díjának lefizetésére.

— Az országos kukoricakiállítás. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete alkotmány-utcai székházában rendezett I. országos kukorica kiállítást a gazdaközönség és kereskedői világ nem remélt, nagy érdeklődése mellett nyitotta meg 7-én délelőtt a földmivelésügyi miniszter képviselőtében Ottlik Iván államtitkár. Bujanovics Sándor az O. M. G. E. elnöke üdvözölte a miniszter képviselőjét, köszönetet mondva egyrészt a megjelenésért másrészt pedig azért a hathatós támogatásért, mely lehetővé tette a kiállítás megtartását. Vázolta azután Bujanovics a kukoricatermelés fontosságát és reményét fejezte ki, hogy a kiállítás hatalmas lökést fog adni a további fejlődéshez. A zajos éljenzéssel fogadott beszéd elhangzása után Ottlik Iván államtitkár kimentette Ghillány Imre báró földmivelésügyi miniszter távollétét és nagy figyelemmel hallgatott beszéde folyamán fontosnak jelezte, hogy a gazdaközönség ne csak a mennyiségi, hanem főként a minőségi termelés terén is igyekezzék tökéletesíteni gazdasági munkásságát. Ebből a szempontból bírálván a kiállítás jelentőségét, köszönetet mond a rendező bizottságnak fáradozásáért és a kiállítást a földmivelésügyi miniszter nevében megnyitottnak nyilvánítja.

A kukoricakiállításon díjakat nyertek:

A nemesi.ök csoportjában: József királyi herceg bánkúti uradalma, a Magyar Vetőmagvakat Nemesítő Társaság, Pejacsevics Péter gróf örökösének rumai uradalma, Cs. Lázár László Lapusnyák és Mesterházy Ernő dr. Nagygyeresd.

A fajtaversenyben aranyérmeket nyertek: József királyi herceg aicsuti uradalma, a mozsgói uradalom ifju Lits Ferenc Székesfehérvár, Juhász István Hódmezővásárhely, Józsa Károly Titel és Tallián Béla báró Törökkanizsa.

Gazdaságok csoportos kiállításáért aranyérmeket nyert: Csekonic Endre gróf Zsombolya, ezüstérmeket kapott: Hunyady Károly gróf Kápolnásnyék, a kiserdői bér gazdaság és Horváth Miklós gazdasága Harasztos.

Kukoricaművelési kísérletekért aranyérmeket nyert: Gyertyánffy László dr. Gyér, ezüstérmeket: Stessel Károly Endrődpusztá, Schütz Ferenc Katalinfalva, a bronzérmeket pedig Ungár Lajos Plógapusztá nyerte el.

Diszoklevelet kaptak csoportkiállításukért: a mezőhegyesi ménésbirtok, a magyaróvári gazdasági akadémia, a keszthelyi gazdasági akadémia, a kolozsvári, kassai és debreceni gazdasági akadémia, a m. kir. rovarföldintézet és a m. kir. növényélet és kórtani állomás.

A bíráló-bizottság ezeken a díjakon felül még számos oklevelet ítél oda a kiállítóknak.

— Kivándorlási szakértekezlet. A kivándorlási Tanács által összehívott értekezlet felszólalásai során Kovács Alajos miniszteri titkár megállapította, hogy a kivándorlás révén szenvedett veszteségünk nem oly nagy, mint azt általában feltüntetik. Tíz év alatt összes veszteség-

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képviselője, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

günk 647.000 lélek volt. Sok olyan kivándorló visszatér, kiket nem tartunk számon. Évente 40—50.000 a visszavándorló; figyelembe veendő továbbá, hogy a kivándorlottak közül a magyar anyanyelvűek csak mintegy 30 százalék. Fölvitva a figyelmet arra a körülményre, hogy Ausztriában 324.000 magyart találtak s ezek közül 156.000 Bécsben lakik. Abécisi magyarok érdekeivel senki sem törődik, iskolájuk sincs, noha mi a németeknek Budapesten engedélyeztünk német iskolát. Hengeimüller László báró, nyugalmazott nagykövet szerint a kivándorlásra általában háromféle csábítás folyik, a kint élő családtagok, a hajóstársaságok és a kivándorlott intelligencia által. Legnagyobb ellenségünk azonban Amerikában a pánszlávizmus és az erkölcsi züllöttség; gondosabb misszió-munkával a kintélők morális életét jelentékenyen javíthatjuk.

A Dr. Borovszky-féle szagosított
BOROLIN
 a világ legjobb és leghatásosabb **házi-szere**. A **Borolin** a fájdalmakat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
 Budapest, II., Margitrapart 45. sz.
 Próbaüveg 50 fillér.

— A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelői Országos Egyesülete most tartotta Eözygyűlését Bujanovics Gyula orsz. képviselő elnöklésével a Köztelek tanácstermében. Bujanovics elnöki megnyitójában rámutatott arra, hogy az egyesület lefolyt évi működése az exkontingens szesztermelés elleni küzdelemben merült ki s e téren igen jelentékeny eredményt ért el, amennyiben éppen a M. M. Sz. Ö. E.-nek kezdésére törvényhozásilag velettek gátat annak, hogy jövőre nagy ipari jellegű szeszgyárak alakuljanak. Emelést tett az elnök megnyitójában a szesztermelés megalkulásáról s e tekintetben örömmel emlékezett meg arról, hogy a kartellbe lépett szeszgyárak eleget tettek az egyesület ama óhajának, mely szerint a gyárak szesztermelésüket egymás között kontingentálják. Krolopp Hugó orsz. képviselő ügyvezető titkár tett ezután jelentést az egyesület múlt évi működéséről, a tagmozgalomról s az 1914. évi költségvetéséről amit, valamint a Goldfinger Gábor számvizsgáló bizottsági elnök által bemutatott jelentést egyhanguan jóváhagyott. Kiegészítették végül a megüresedett igazgató választmányi helyeket és Hérics-Tóth Jenő dr. előadást tartott a gödöllői szeszkiérlet állomás munkálkodásáról.

— Husz éves találkozás. F. hó 12-én tartották a 20 évvel ezelőtt végzett hallgatók összejövetelüket a kolozsvári gazdasági akadémián. A 20 évvel ezelőtt végzettek közül hatan jöttek össze, névszerint dr. Koerfer István miniszteri titkár Budapestről, Vitályos György földmivésziskolai igazgató Csíkszeredáról, Beliczay Sándor gazdasági tanár Dicsőszentmártonról, Szabó Lajos urad. pénztáros Alsózsukról, Wagner János urad. intéző Mezőszengyelről és Boróczy László urad. intéző Ócsanádrol. Többen sürgönyileg mentették ki elmaradásukat. A találkozón résztvevők elsősorban a gazdasági akadémia jelenlegi igazgatójánál dr. Páter Bélánál lisztelegtek, azután megtekintették az akadémia berendezését és örömmel konstataálták az alma maternek 20

év alatt bekövetkezett szép haladását és fejlődését. Volt tanáraik közül már senkit sem találtak aktivitásban, nagy részük már el is költözött az élők sorából. Vörös Sándor, nyug. igazgató táviratilag üdvözölte volt tanítványait.

Veszünk
 1000 darab süldőt és 600 darab racka anyabarányt.
 Sürgős ajánlatot kér: 3073
Erdélyi Gazda Társaság
 Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

— A Hohenlohe-birtok eladása. E címen a következő hirdást hozták a napokban a fővárosi nagy lapok: »Ugy értesülünk, hogy Hohenlohe herceg március hónap végén személyesen fölkeresi Ghyllányi Imre báró földmivelésügyi minisztert, hogy vele közvetlenül tárgyalásokat folytasson tátrai birtoka állami megvételét illetően.«

Hisszük és reméljük, hogy Ghyllányi miniszternek lesz sürgősebb dolga is, mint éppen a Hohenlohe herceg tátrai birtokának megvétele, különösen most, amidőn másfél évtizeden át folyósított egyleti segélyeket néhány száz koronával kénytelen leszállítani fedezet hiánya miatt.

Jármos ökröket, ökörtinókat, hizott és sovány sertéseket, mindenféle terményt a legmagasabb napi árban megveszünk, vagy azok eladását a legszerényebb díjazás mellett gyorsan közvetítjük:

Erdélyi Közvetítő és Áruforgalmi R.-T. Kolozsvár, Brassai utca 23. szám.
 Telefon: 619. Sürgőnycim: Közvetítés. 3072

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE NELLETT

PELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Ágybavizelés
 Rögöni megszűntetését Kört és nemet kösölni. Felvilágosítás ingyen. Dr. Páter István, 370 (Sz.)

Nagy Dénes ördögösi gazdaságában,
 az alanti **tavaszi vetőmagvak** kaphatók:

Elsőrendű duppau vetőzab mm ként 20 K	Elsőrendű magy. 6 soros árpa mm. ként 20 K
2 soros Hanna pedigrée	tavaszi rozs mm-ként . . . 26
árpa mm.-ként 20	buza 28

árért, **Aranyosgyéres** állomáson feladva vevő zsákjaiban 3070
 Levélcim: **Nagy Dénes** földbirtokos **Torda** (Torda-Aranyosmege).

A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK
 KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
 (Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)
FÖLDBIRTOKRA
 és a nagyobb városokban fekvő
H A Z A K R A
 15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.
 A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
 bizalmi férfiai adnak véleményyt.
A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD
TAKARÉK-BETÉTEKET
 és előnyösen kamatoztat.
 Telefonszám 27.
 2001

A gazda tavaszi szükségletei:

Talajmivelő eszközök: Ékek, boronák, hengerek, tácsás boronák, talajporhanyítók, grubberek, lókapák, vetőgépek és egyéb talajelőkészítők,
Vetőmagvak: Búza, rozs, árpa, zab, tengeri, lóhere, lucerna, búkköny, baltacim, takarmány és cukorrépa, burgonya, repace és egyéb gabona és takarmány magvak, ipari és gyári növényvetőmagvak. Fűmagkeverékek, konyhakerti vetőmagvak stb.
Szőlőajtványok, nemesített gyümölcsfa csemeték. Dísznövények. Szőlőkarók, fűzdugványok stb.
Vetőmag előkészítő gépek: Rosták, trieurók, osztályozók, mag-csavázók, csirázató-készülékek, stb.
Egyéb gépek és anyagok: Alagsóvek, állatgyógyászatok, állatnyitógépek, aszfalt és kátrányfedélpapírok, baromfitenyéztési requisitumok, építési anyagok, fedőcserep, fűkaszálók, halászati eszközök, kertészeti eszközök, kaptárak, meszelőgépek, műtrágyák, olajok, zsírok, peronospora permetező, réglyalu, szérforgatók és -gyűjtők, szénkénegefcsekendők, permetezőanyagok és szénkénege, szivattyúk, szőlőtrágyák, szőlőmivelési eszközök, tejgazdasági és tejfeldolgozógépek, tengerimorzsolók, tüzelő felszerelések stb.
Tenyész és igás állatok,

Az ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG-nál
 Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz. alatt
 személyesen, vagy levélileg, garantált minőségben, kedvező feltételekkel,
leggyorsabban és legolcsóbban
szerezhetőek be.
 3059

Eladó birtokok:

1. 1027. k. hold Szolnok-Doboka vármegyében,
2. 900 k. hold Kolozsvármegyében
3. 476 k. hold Szatmárvármegyében
4. 43 k. hold Kolozsmegyében, 3077

Bérbeadó:

130 k. holdas birtok Udvarhelyvármegyében.
Bővebbet az
Erdélyi Gazda Társaság
Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

Éves süldő

170 drb. fehér mangalica,
miskarolt és herélt

kilonként 125 fillérért

március havi átadásra
eladó. 3079 II. Bővebbet:

Erdélyi Gazda Társaságnál
Kolozsvár, Attila-u. 10. sz.

**Nyári legeltetésre
és téli tartásra**

elfogadok 500 drbtól 1000 drbig
birkát, vagy 50—100 fiatal
szarvasmarhát 3000 magyar
hold 3076

kötűnő minőségű legelőre.

Bővebbet az
Erdélyi Gazda Társaságnál
Kolozsvár, Attila-utca 10. 3076

Nagyobb gazdaságot — hegyvidéken is — hosszabb ideig önállóan kezelt okleveles intéző, beszél németül és románul, megfelelő állást keres. Címe: Várady Géza Nagyszében, Hid-utca 8.

3066

Orpington fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington törzstyukok eladók.
Erzsébet-ut 13-ik szám.

Eladó vetőmagvak.

Németországból 1913-ban importált koránérő, felette bőtermő **Ligovai zab** métermázsánként 20 koronáért; 1910-ben Kwassitzból importált eredeti **Hanna Pedigree** árpa utántermése métermázsánként 18 koronáért ab Nagyiklód, vevő zsákjaiban utánvétellel, vasutra adva, míg a készlet tart **eladó**. 5 mázsánál kevesebb rendelésnél az árak 2 koronával magasabbak. Kívánatra mintát is küld a **magvak fajtisztaságát és csiraképeségét garantáló** termelő **László Gyula Nagyiklód** (posta és vasutalomás).

2063

Szám: 1591/914.

v. t.

**Országos
tenyészállatvásár
Medgyesen.**

Medgyes szab. kir. városnak miniszterileg engedélyezett és tenyészállatok, marhák (simmenthali) és sertések (báznai) vételére és eladására felette alkalmas országos tenyészállatvásár folyó évi március hó 20-án tartatik meg.

Ezen vásár alkalmával kiváló szép tenyészállatokért 1600 K összértékű díjak osztatnak ki. Medgyes, 1914 március hó 6.

A városi tanács.

Olcsón eladó

szép, egyenes fekvésű, bekerített közel 700 □-os területű üres

HÁZHELY

Kolozsvár város legszebb részében,

mindenhez közel, egészséges, jó levegőjű olyan helyen, ahol a telek-érték évente 20%-al emelkedik. Nagyuri családi ház, vagy bérpalota építésére kiválóan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző tőkeelhelyezésre is jó alkalom. Érdeklődőknek **eladó címét** megmondja levélileg, szóval, vagy telefonon (158. szám) is: **A kiadóhivatal.**

3034

3092

Valódi korai
székely tengerit
keres megvételre
és mintázott árajánlatot sürgősen kér az
Erdélyi Gazda Társaság
= Kolozsvár =
Attila-utca 10. szám 3069

SZŐLŐSGAZDÁK!
Rendeljék meg már most a **peronoszpora permetezőket és permetező anyagot!**

A legjobb és legolcsóbb permetezőket, kénporozókat, szénkénevezőket és egyéb szőlő- és gyümölcsészeti gépeket és felszereléseket szállít: Az **ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG** Kolozsvárott, Attila-utca 10. szám alatt.

Juhsajt
megvételre bármily mennyiségben kerestetik.
3093
Ajánlatok a következő címre intézendők:
Albrecht Károly
sajtgyáros Nagyszeben,
Burgergasse.

Tavaszi vetőmagvakat
jó árban vesz, nagyobb mennyiségben is és:
Kukorica, árpa, zab, lóhere, lucerna, baltacim és bükköny vetőmagvakból mintázott árajánlatot kér: 309
Az **ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG** Kolozsvárott Attila-utca 10. szám.

Mikrosol
SZAGTALAN LEGJOBB SZER
HÉZIGOMBA ELLEN
ÉPÜLET-ÉS ACÉL-IMPREGNÁCIÓ
Egyedüli gyártói **LUTZ EDE ÉS TÁRSA** BUDAPEST VII. ÓRNAGY U. 4.

Hatása biztos!
Páratlan a maga nemében!
Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyártóik.

Lutz Ede és Társa
festékgyárak 2767 IV.
BUDAPEST, VII., Órnagy-utca 4.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE
Bogyay Gyula tájkertészete
tájkertész és kertépítő
BUDAPEST
Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33 3278
VII., Gizella-ut 15.
(Lakás: Stefáni-ut 1. szám.)

Keresek megvételre:
100 drb fejős racka juhot.
Eladok:
Egy nyolc lóerejű, jókarban levő motoros cséplőgépet egyharmad árban.
Mebizottam az **Erdélyi Gazda Társaság** Kolozsvárott, Attila-utca 10. sz. 3078

Eladó földbirtokot
keres több vevő, kisebb és nagyobb területűeket.
Részletes ajánlatok az **ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG** címére Kolozsvárott, Attila-utca 10. sz. alá intézendők 3089

Tejgazdaság és szeszgyárral
kapcsolatos nagyobb erdélyi uradalomba, — lehetőleg azonnali belépésre, erélyes, szorgalmas és józan **intéző** kerestetik. Ajánlatok az uradalmi intézőséghez Gyalu per Kolozsvár kéretnek. 3080

2 drb. 158 cm. magas 5 és 7 éves sötét, almaszürke és világos pej, herélt valódi lipicai gyersügető, rendkívül szép járásu **kocsi-ló eladó.**
Ára: 1100 K. Bővebbet: Erdélyi Gazda Társaság Kolozsvárott. 3079 I.

Gépész
ki a gépjavításban, cséplés- és motor kezelésben teljes szakképzettséggel bír, azonnali kelézésre **állást keres.**
Megkeresések fizetés megjelölésével (további feltétel: kis családi lakás és hogy a közelben iskola legyen) a következő címre kéretnek: **Lelkes József gépész** Nagysármás, Kossuth-u. 109 3100

Préselt szalma és
lóbab vetőmag

Kapható báró Bánffy Kazimir
kissármási gazdaságában. —
Posta helyben. 3040

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a
2769

**Mütrágyát
Értékesítő
Szövetkezet**

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Szolnok-Doboka vármegye,
Apanagyfalu község határában
245 kat. hold, Fellak község
határában 243 kataszt. hold jó-
minőségű

hegyi legelő

a folyó évre haszonbérbe adó.

Értekezhetni:

Beke József kincstári ispánnál,
Kolozsvár, Telepitési felügyelő-
ség. Bocskay-tér 19, szám.

3067

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vá-
sároljon a
32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
V., Nádor-utca 31-33. szám.
**Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-
intézet.** Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete
Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselet: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jézkár ellen, ugyszintén az ember-
életére a legkülönbözőbb meődozatok szerint, előnyös feltételek mellett.
Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban réze-
sülnek.
A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfésle-
géből. közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz,
vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésé-
vel. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készsége-
l szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulása	2,527,980.—	K
Tartalékok	3,367,000.—	"
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10,749,000.—	"
jézkárokból	5,042,000.—	"
Biztosított érték tűzben 1912. évben	360,090,000.—	"
jégekben 1912. évben	63,010,000.—	"
Életbizlet állománya	15,240,090.—	"

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társulatának a

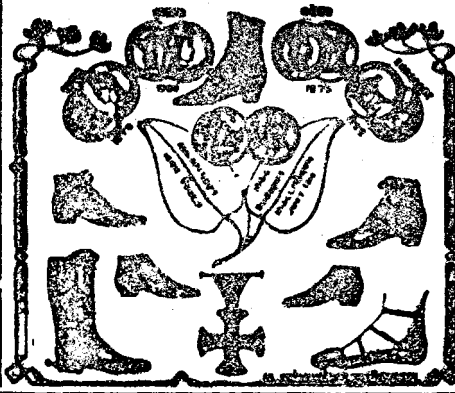
GONDVISELÉS: Országos Központi Segélyző Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások-
valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leány-
kiházasítási (önálló-ítási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyö-
sebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi-
csoportok szervezhetők jótékonycélú működéssel. Tájékoztatót kész-
sítgel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-
utca 20. sz. 2078

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Főhívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu mühe-
lyében a legjobb anyagból és legújabb divatszerint készült közkedveltségű
férfi és női cipőraktárára

2019
Megrendelés után készít ame-
rikai és francia, vagy bármily
tetszés szerinti faconu cipőket,
a legkényesebb igényeknek is
megfelelő kivitelben. — Vidéki
megrendelések pontosan és
gyors kivitelben mérték után,
de legbiztosabban egy használt,
a lábra találó cipő beküldésé-
vel eszközöltetnek. — Kiváló
tisztelettel: Matutsek József.

Eladó növendék

3035

**ökörtinókat és
igás-ökröket
keresek megvételre.**

Szives ajánlatokat

(legalább 6 párt kitevő mennyiségről)

Kérek:

„Alföldi“ jeligére

az

Erdélyi Gazda

kiadóhivatalához

Kolozsvár címen — küldeni.

ELADÓ
40 darab
jól fejlett igára
alkalmas

4 éves ökörtinó,

erdélyi magyar
fajta. Cim:
Papp Ferenc
Nagynyulas,
(Kolozs megye)
Posta, telefon
helyben. 3052

Ispáni-, számtartói-,

vagy ehez hasonló (kisebb birtoknál
önálló kezelői állást keres
— azonnali belépésre — földmives
iskolát végzett 12 évi jó praxissal
bíró, nős, kiscsaládu, 34 éves, ma-
gyarul, románul beszélő, józanéletű,
erélyes, szorgalmas

GAZDA.

Álla'tenyésztés, növénytermelés, sző-
lőművelés és cukorrépatermelésben
kiválóan gyakorlott. Önálló kezelés
esetére: kancióképes. Címét közli az
„Erdélyi Gazda“ kiadóhivatala
Kolozsvár, Attila-utca 10. szám. 3074

37 éves, családos föld-

mives iskolát végzett

kitűnő praxisu gazda

április elsejére

állást keres.

Cime: Hajdu Bénéam

g ispán, Küküllővár.

3075

Az

ERDELYI GAZDA

kiadóhivatalánál megrendelhető könyvek:

ELADÓ ORSZÁG.

Irta:

Tokaji László
E. G. E. titkár

Ára: 3 korona.

A 254 oldalra terjedő nagy birtokpolitikai és birtokforgalmi statisztikai mű tartalmazza az utóbbi tíz év alatti összes erdélyrészi földbirtok-forgalom részletes adatait.

A könyv tartalom-jegyzéke:

Eladó ország. (Bevezetés.) **Adataink eredményei.** A birtokpadás okai. Az állam feladatai. A társadalom szerepe és hivatása. Az 50 holdan felelő birtokok. Az 50 holdan aluli birtokok. **Adataink eredete.**

A könyv mindazok számára, akik az erdélyrészi magyarság helyzete és az erdélyrészi földbirtokpolitika kérdései iránt érdeklődnek — nélkülözhetetlen forrásmunka! —

A FALUSI NÉP GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS NEMZETI IRÁNYBAN VALÓ VEZETÉSE.

Irta:

Tokaji László, Dr. Konrádi Dániel, Jászborényi András, Dr. Szász Albert, Dr. Seyfried Károly, Dr. Cséser Lajos.

Ára: 1 korona.

A 132 oldalra terjedő könyv az Erd. Gazd. Egylet múlt évi szociális kurzusának előadásait tartalmazza a következő fejezetek alatt: A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében. A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. A szövetkezetek. Egészségügyi dolgokról. A kisgazdák peren kívüli jogvédelméről. A gazdakörökről.

— Azok, akik a magyar nép vezetésének nemes missziójára vállalkoztak, e könyvben mindenre kiterjedő, alapos és részletes utmutatást találnak. —

ROMÁNIA MEZŐGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS VISZONYAI.

Irta: **Barabás Endre.**

Ára: 1 korona.

A könyv 128 oldalon a következő főbb címeket tartalmazza: A romániai állapotok hatása hazánkra. Románia mezőgazdasága. A román falu. Romániai agrár-reformok. Törvény a mezőgazdasági pénzügyekről. Földművelő szövetkezetek. Az iszákosság elleni intézkedések. A romániai népoktatás szociális irányai. A romániai tanító szociális munkája. — Stb. stb.

— Rendkívül tanulságos munka, melynek elolvasása után egészen más színben látjuk a román faj kultúrátságának fejlődését és mai fokát. —

Az erdélyi állattenyésztés fejlődése.

Irta: **Jakab László.**

Ára: 1 korona

A 190 oldalas könyv teljesen hű képet adja Erdély állattenyésztésének az utóbbi évtizedek alatt. A műben rendkívül sok eredeti felvételű tenyészállat-fotográfia is van. Állattenyésztők könyvtárából e könyvnek nem volna szabad hiányoznia.

Irta: **Tokaji László.**

AZ ERDÉLYRÉSZI FÖLDBIRTOKPOLITIKA FELADATAIRÓL.

Ára: 50 fillér.

Földbirtokpolitikai tanulmány az erdélyrészi magyar szász és román erőviszonyokról.

GRÓF MIKÓ IMRE ÉS A MAGYAR FÖLD.

Ára: 50 fillér.

Irta: **Tokaji László.**

Gróf Mikó Imrének, Erdély Széchenyijének jellemrajza kapcsolatban a forradalom utáni idők és földbirtokviszonyok ismertetésével.

ÚJ HONFOGLALÁS ERDÉLYBEN.

Irta: **Tokaji László.**

Ára: 50 fillér.

Gyakorlati javaslatok az erdélyi magyar földbirtok megtartása céljából, különös tekintettel az erős magyarvidéki anyaországi nagybirtokok Erdélybe leendő áttelepítésének kérdésére.

Fenti könyvek, amíg a készlet tart, az árnak előzetes beküldése mellett megrendelhetők az **ERDELYI GAZDA** kiadóhivatalánál, Attila-utca 10 sz. alatt. — A könyvek bérmentve küldetnek meg. **Mind a hét könyv, egyszerre megrendelve 6 K-ért megküldelük.**

Fenti könyvek megrendőinek, míg a készlet tart, kívánatra ingyen megküldi a kiadóhivatal még a következő füzeteket:

Gróf Bethlen István és Tokaji László előadóknak az 1913 évi szeptember 7-iki kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyűlésen megtartott előadásait és Tokaji Lászlónak „Földbirtokpolitikai teendők” címen, az E. M. K. E. 1914. jan. 11-én rendezett nagy értekezletén, tartott előadását. 3061

ERDELYI GAZDA TÁRSASÁG

KISSOLYMOSI SIMÓ PÁL ÉS TÁRS.

K. K. T. BEJ. CÉG.

LEVÉLCIM:

ERDELYI GAZDA TÁRSASÁG

KOLOZSVÁRT, ATTIILA-UTCA 10. SZÁM.

SÜRGÖNYCIM:

„ERDELYI GAZDA“.

TELEFON 158.

Teljesen szakszerű vezetés mellett — külön e célra alkalmazott tisztviselői karral — kiválóan szolid elvek alapján foglalkozik a gazdaközönység minden produktumának értékesítésével és mindennemű szükségleteinek beszerzésével. —

Legelőnyösebb értékesítés

céljából elfogad:

Mintázott bejelentéseket, illetve megbízásokat mindennemű gabona és takarmány **vetőmagvakra** vonatkozólag.

Termény, takarmány, bor stb eladási megbízásokat.

Tenyész- és igásállatoknak eladásra való előjegyzését.

Birtok eladási, bérletli és jelzálog-szerzési megbízásokat.

Legelőnyösebb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás:

Mindennemű fő- és mellékágazati **mezőgazdasági gépek, felszerelések, eszközök, anyagok és műtrágyákra,**

Háztartási gépek-, cikkek-, anyagok- és eszközökre. Mezőgazdasági háziipari készítmények,

Vetőmagvak,

Tenyész- és igásállatokat illetőleg,

Ingatlanok- és bérleteknek megbízásból való vétele és szerzése.

Egyforma, alku nélkül nyújtandó magas kedvezmények minden gazdának! 3061